

### Zánět spojivek

Jedná se o zánět spojivky pokrývající 3. víčko. Buňky spojivky hypertrofují (zvětšují se), vyniká útvar, který se podobá velikosti a tvarem malině. Ten dráždí oční kouli. Zánět se projevuje hlavně u mladých psů a mívá chronický charakter.

Příznaky: výtok z očí, přivírání víček, tření hlavy o předměty, otok a začervenání víček.

Příčiny: alergie (pyl, desinfekční prostředky, potraviny, plyny, kouř, infekce, mechanické dráždění, prach, vítr, ostré světlo, cizí předměty).

Léčba: heřmánek, septonex a borová voda. Provádí se otírání okolí oka a výplach spojivkového vaku.

### Slzotok

Zvýšená produkce slz. Důvodem může být zánět spojivek, zánět víček, glaukom (zelený oční zákal), poranění oka, dráždění prachem, nádorem, vchlípením nebo vychlípením víček ... Časté slepnutí oka. U starších psů jsou patrné změny na oční kouli pozadí, je zde vysoký oční tlak a změny zorného pole.

## **Nemoci a vady smyslového ústrojí**

Napsal uživatel Zemanová Veronika

---

**Příznaky:** slzotok, zvětšení oční koule, zhoršené vidění, zelené zabarvení středu oka, rozšířená zornice. Nastává světloplachost (citlivost na světlo).

**Příčiny:** pouřazová krvácení, zánět řasnatého tělesa a zadní oční komory, dědičnost.

**Léčba:** možnost operativní léčby, medikamenty snižující produkci očního komorového moku, medikamenty rozšiřující cévy (splavnost).

### **Katarakta (šedý zákal)**

Jedná se o postižení čočky (zakalení), šedé zbarvení oka. Tím je úplně znemožněno vidění. Častější výskyt u starších psů.

**Příznaky:** zákal čočky, modré oko, snížené vidění, horší orientace,...

**Příčiny:** po poranění, po zánětu v okolí oka, při diabetu, infekčním zánětu jater, dědičné vlivy,...

**Léčba:** domácí léčba není možná, možnost chirurgického řešení – vyjmutí čočky

## Nemoci a vady smyslového ústrojí

Napsal uživatel Zemanová Veronika

---

### Vchlípení a vychlípení víček

Je to anatomická porucha.

Entropium – stočení víček směrem do oka

Ekrtopium – vytočení víček směrem ven.

Příznaky: slzotok, dráždění oční koule (zarudlé spojivky, vizuálně nepěkné).

Léčba: chirurgická a pooperační léčba. U štěnat vyčkat s operací až na plný vývoj hlavy.

□

### Vyšetření oka na DOV (dědičné oční vady)

Vady oka jsou posuzovány detailním vyšetřením oka, které hodnotí nejen vlastní oční

kouli, ale i polohu a stav očních víček, uložení řas, činnost slzného aparátu, stav spojivky, rohovky a duhovky. U některých plemen se posuzuje i nitrooční tlak sklivce.

Důležitá je kontrola polohy a transparence (prostupnosti) čočky a stav sklivce. Na závěr se vyšetřuje oční pozadí (sítnice).

## Nemoci a vady smyslového ústrojí

Napsal uživatel Zemanová Veronika

---

Vše se zaznamenává do protokolu, který je doplněn fotodokumentací té části oka, která se u daného plemene sleduje pro vyloučení genetických predispozic pro defekty, nebo té části oka se změnou, která byla diagnostikována.

Dokumenty slouží pro posouzení vývoje změn na oku a pro přehled chovatelů. Jsou

většinou dvojjazyčné (AJ, NJ) a obsahují:

- data posuzovaného jedince
- nacionále majitele
- dokonalý popis podrobného vyšetření obou očí i přídatných očních orgánů
- přehled geneticky fixovaných onemocnění, u kterých je označen výsledek
- vyšetření v několika variantách:

A – prostý specifických znaků DOV

B – nejasný, netypické změny

C - není prostý

## Nemoci a vady smyslového ústrojí

Napsal uživatel Zemanová Veronika

---

D - není dočasně prostý, vykazuje menší specifické znaky.

- v levém dolním rohu je vyznačeno pracoviště, které vyšetření provedlo. Protokol je schválen Komorou veterinárních lékařů.

Pro oční vady platí tzv. plemenná predispozice. Tzn., že každé plemeno je postiženo

jiným dědičným očním onemocněním a to podle lokalizace i podle věku. Specialista

provádějící vyšetření DOV musí tuto zatíženost znát.

Nejčastějším onemocněním je PRA (progresivní retinální atrofie). To lze pozorovat u mnoha plemen, u každého však v jiném věku.

## Sluchové ústrojí a rovnovážné ústrojí

Sluchové ústrojí je anatomicky spojeno s ústrojím rovnovážným a pohybovým. Tato ústrojí jsou uložena ve skalní části spánkové kosti. Sluchové ústrojí dělíme na zevní ucho, střední ucho a vnitřní ucho. Zevní ucho je tvořeno ušním boltcem a vnějším zvukovodem, který je zakončen bubínkem. Blanitý bubínek odděluje zevní ucho od středního. V dutině středního ucha jsou uloženy čtyři sluchové kůstky - kladívko, kovádlínka, čochovitá kůstka a třmínek. Nárazem zvukových vln na bubínek se blána rozkmitá a rozechvěje sluchové kůstky. Ty přenášejí chvění na tekutinu ve vnitřním uchu. Zde je vlastní ústrojí sluchu, Cortiho orgán, rovnovážné ústrojí a ústrojí pohybové (statický a kinetický receptor). Sluchové ústrojí je v hlemýždi, ústrojí rovnovážné a pohybové se nachází ve třech polokruhovitých chodbičkách a dvou váčcích blanitého ústrojí vnitřního ucha. Buňky sluchového receptoru reagují rezonancí na chvění rozkmitané tekutiny ve vnitřním uchu, a tak vzniká vzruch přenášený nervovými dráhami do spánkové oblasti mozkové kůry. Buňky pohybového receptoru, uložené v polokruhovitých

## Nemoci a vady smyslového ústrojí

Napsal uživatel Zemanová Veronika

---

chodbičkách, reagují na podráždění vyvolané pohybem hlavy. V rovnovážném receptoru jsou drobné kryso-talky nerostných solí, které v důsledku zemské tíže, tlakem a změnou zemské tíže vyvolávají podráždění buněk rovnovážného receptoru a vzruchy takto vzniklé jsou odváděny do mozečku.

Sluchové ústrojí má 3 části:

- **Vnější ucho** – slouží k zachycení a vedení zvukových vln. Skládá se z boltce, zvukovodu a bubínku.
  - Boltce – různé tvary podle druhu jedince a podle využívání sluchu v životě jedince. Je tvořen chrupavkou, která je pokryta kůží. Uvnitř boltce jsou mazové žlázy vylučující žlutavý ušní maz. Boltce je ovládán uchohybnými svaly.
  - Zvukovod – různě dlouhá trubice, zpočátku chrupavčitá, později kostěná, vystlaná jemnou kůží s mazovými žlázkami
  - Bubínek – odděluje vnější a střední ucho. Bubínek má vazivový základ, laterálně potažen kůží a mediálně sliznicí. Jde o oválnou nebo kulovitou blánu, která je rozkmitána zvukovými vlnami a chvění je následně přenášeno na kůstky středního ucha.
- **Střední ucho** – skládá se z bubínkové dutiny, sluchových kůstek a sluchové trubice (Eustachova)
  - Bubínková dutina – uložena ve spánkové kosti a je vyplněna vzduchem. Laterální stěnu tvoří zadní plocha bubínku, mediální stěnu tvoří dva otvory. OVÁLNÉ OKÉNKO (vede do předsíně vnitřního ucha) a KRUHOVITÉ OKÉNKO (vede do hlemýždě). Na dně bubínkové dutiny je Eustachova trubice
  - Eustachova trubice – spojuje dutinu středního ucha s hltanem. Vyrovnává tlak středního

## Nemoci a vady smyslového ústrojí

Napsal uživatel Zemanová Veronika

---

ucha a atmosférický tlak v boltci.

- Sluchové kůstky – **kladívko, kovadlinka, třmínek, čočkovitá kůstka**. Tato soustava předává chvění bubínku na blanku oválného okénka.

- **Vnitřní ucho** - je zde vlastní sluchové ústrojí. Dělí se na předsíň vnitřního ucha, hlemýždě a statokinetický orgán.

- Hlemýžď – je spirálovitě stočený kanálek, který je kostěný a vyplněný tekutinou. Rozechvělé kůstky středního ucha rozechvívají tekutinu v hlemýždi. Tato tekutina podráždí receptory ve stěně hlemýždě. Vzruchy jsou vedeny do CNS.

- Statokinetický orgán – jde o rovnovážný orgán, který zaznamenává pohyb těla a jeho polohu. Receptor polohy je ve váčcích bludiště. Receptor pohybu je ve třech polokruhovitých chodbičkách.

□

## Nemoci a vady sluchového ústrojí

### Zánět vnějšího zvukovodu

Jde o nejčastější onemocnění ucha. Časté u psů s převislým ušním boltcem a u plemen dříve kupírovaných (nyní je ucho převislé a neodvětrává). Častější je akutní forma, při zanedbání přechod do chronické fáze.

Příznaky: třes hlavy tlak a bolestivost v uchu, tvorba sekretu a výtoku (mnohdy zapáchá), svědivost, naklánění hlavy, potřísněná srst podél krku, změna chování do agrese.

## Nemoci a vady smyslového ústrojí

Napsal uživatel Zemanová Veronika

---

Příčiny: nedostatečná hygiena zvukovodu, parazité, prach, semena trav, infekce z vody, písek,...

Léčba: veterinární hluboká toaleta, ušní kapky (vmasírovat), ventilace zvukovodu, překlopení a zafixování ucha nad temenem hlavy (límeč)

□

## Čichové ústrojí

Nosní dutina je rozdělena na dvě části:

- Přední – dýchací, filtry, zahřívání vzduchu, zvlhčování
- Přepážka
- Zadní – čichová, nosní skořepy, čichová sliznice z víceřadého cylindrického epitelu.

Čichové ústrojí je lokalizováno v nosní dutině ve sliznici na čichových skořepách a přilehlých úsecích nosní pře-pážky. U psa je čich zvláště dobře vyvinut a čichová sliznice u německého ovčáka zaujímá plochu 150-170 cm<sup>2</sup>. Čichová sliznice obsahuje speciální čichové buňky, které reagují na chemické látky rozpuštěné v sekretech žláz nosní sliznice (chemoreceptor). Tyto buňky předávají vzruchy do čichového laloku mozku (spodní a přední část mozku).



### Jacobsonův orgán

Jacobsonův orgán (organum vomeronasale) je součástí čichového ústrojí nižších obratlovců a v omezené míře i u savců. Zvláště dobře je vyvinut u plazů a hlodavců, u člověka je rudimentární. Jacobsonův orgán umožňuje přijímání pachů i ústní dutinou. U plazů slouží jako hlavní orgán čichu. U koně a kočkovitých šelem zachytává pachy související s rozmnožováním (flémování).

Za řezáky ústí úzkou štěrbinou řezákový průchod (ductus incisivus), který spojuje ústní a nosní dutinu. Na něj navazuje chrupavčitá trubička uložená ve stropě ústní dutiny, která je vyplněna sliznicí. Otevírá se do řezákového průchodu, vzadu končí slepě. Na sliznici je množství čichových receptorů, na které navazuje čichový nerv (n.vomeronasalis) odvádějící vzruchy do čichové části mozku.

### Ústrojí kožního smyslu

Orgány povrchové a hluboké citlivosti zahrnují volná nervová zakončení a různá speciální tělíska pro vnímání bolestivosti, tlaku, chladu a tepla. Orgány jsou rozloženy především v kůži (čím jsou koncentrovanější, tím větší, kvalitnější je citlivost), dále ve svalstvu, pojivových tkáních, okostici a ve stěně všech ústrojí. Podněty působící na tyto receptory mají buď volná, nebo opouzdřená nervová zakončení.

Volná – jemně rozvětvená nervová vlákna k vnímání bolesti

Opouzdřená – více druhů

- Meisnerova tělíska hmatová

## Nemoci a vady smyslového ústrojí

Napsal uživatel Zemanová Veronika

---

- Ruffiniho tepelná
- Kraeseova chladová
- Vater-Paciniho (Fabr-Pacíniho) tlaková a tahová

Zvlášť koncentrovaná jsou nervová zakončení v okolí hmatových chlupů v kůži. Orgány povrchové a hluboké citlivosti zachycují podráždění z vnějšího i vnitřního prostředí organismu a navozují jeho specifické reakce. Umožňují tak bezprostředně styk organismu s prostředím